

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Філологічний факультет
кафедра української і зарубіжної літератури

Назва курсу Обов'язковий/ вибірковий	Компаративний аналіз художнього твору Обов'язковий
Викладач	Огульчанська Оксана Анатоліївна
Ступінь освіти Бакалавр/магістр /доктор філософії Освітня програма	Бакалавр 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	<i>8 семестр /4 курс (318 гр)</i>
Профайл викладача	http://filolog.mdpu.org.ua/sklad-dekanatu-filologichnogo-fakul/kafedra-ukrayinskoyi-i-zarubizhnoyi-lit/sklad-kafedri-ukrayinskoyi-i-zarubizhn/ogulchanska-oksana-anatoliyivna/
Контактний тел.	0673179787
E-mail:	Oksanaogulchanska10@ukr.net
Сторінка курсу в ЦОДТ	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=1272
Консультації	Раз на тиждень; онлайн-консультації: обговорення завдань із дисципліни, поточних питань із вивчення курсу.

1. Анотація до курсу

Курс належить до нормативних освітніх компонентів професійного циклу. У процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти знайомляться з основними поняттями, якими оперує курс «Компаративний аналіз художнього твору»; аналізують принципи порівняльного вивчення літератур.

2. Мета та цілі курсу

Метою викладання компаративного аналізу художнього твору є цілеспрямоване, системне вивчення літературного процесу, що передбачає зорієнтованість у напрямках, течіях і відповідних літературних явищ; набуття знань про порівняльне літературознавство як науку, основні розділи сучасної компаративістики, її взаємини з суміжними галузями, категорії між літературної комунікації, послуговуючись науково–критичними працями та власний досвід, робити певні узагальнення, простежувати творчі, ідейно–тематичні літературні зв'язки. Завдання – ґрунтовне вивчення загальних тенденцій розвитку порівняльного літературознавства; вивчення основних теоретичних засад, принципів (Д. Дюришин, В. Будний, Р. Барт, М. Ільницький, Р. Громяк, І. Тен, Д. Наливайко та інші); подальший розвиток умінь та навичок компаративного аналізу епічних, ліричних, драматичних творів, їх оцінка; формування естетичних цінностей засобами художнього слова.

Важливим завданням є вироблення, керуючись принципом історизму, сприймати життєві факти і події, зображені в літературному творі та давати їм правильну оцінку з позицій загальнолюдських морально-етичних цінностей.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі філологічної освіти, що передбачає застосування певних теорій та методів мовознавчої та літературознавчої, а також педагогічної наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ФК 1 Здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методик навчання української мови і літератури, базовими знаннями з української мови, теорії та історії української літератури, методик викладання української мови та літератури.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 2. Обізнаний із елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації.

ПРН 5. Знає провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.

ПРН 6. Знає провідні тенденції розвитку світового літературного процесу, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори світової класики й сучасності у взаємозв'язках з вітчизняною літературою й культурою.

ПРН 13. Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології.

ПРН 17. Порівнює мовні та літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
К-сть годин	12	12	66

6. Ознаки курсу

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий \вибірковий
2021-2022	8	Середня освіта (Українська мова і література)	4	О

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Здобувачі отримують додаткову інформацію з курсу за допомогою використання мультимедійного обладнання – перегляду презентацій, відеоматеріалів

8. Політика курсу

Неприпустимі плагіат та списування.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Обов'язковим для допуску до складання іспиту є написання контрольних модульних робіт, виконання самостійної роботи та отримання не менше 60 балів за семестр.

9. Схема курсу

Кількість годин	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Література Ресурси в інтернеті	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
2	Етапи розвитку порівняльного літературознавства. Наукові школи в літературній компаративістиці. 1. Предмет порівняльного літературознавства. 2. Міфологічна школа. 3. Теорія наслідування. 4. Антропологічна теорія. 5. Культурно-історична школа І. Тена	Лекція (з елементами бесіди) / 2 год.	2, 15, 26	Опрацювати теми, що виносяться на самостійне вивчення		до модуля І
6	Розвиток порівняльних студій в Україні. 1. Внесок культурно-історичних праць М. Драгоманова в розвиток порівняльних студій. 2. Літературна теорія О. Потебні. 3. І. Франко про національні літератури	Самостійна робота/6 год	2,3, 8,11			до модуля І
2	Сучасні теорії і методології 1. Структуралізм. 2. Рецептивна естетика. 3. Архетипна критика.	Практичне заняття/2 год	1,2, 13, 27			до модуля І

8	Рівень стилів і напрямів 1. Типологія стильового напрямку. 2. Циклічні та лінійні концепції стильової еволюції. 3. Проблеми порівняльної типології стилів.	Самостійна робота/8	2,4,5,8,16,19		Опрацювати історико-літературні і теоретичні джерела.		до модуля I
2	Порівняльно-типологічний і генетично-контактний підходи у літературознавчій компаративістиці 1.Поняття типології. 2.Структуральні принципи типології. 3. Порівняльна поетика. 4.Зовнішні і внутрішні міжлітературні зв'язки. 5. Вплив, запозичення, рецепція	Лекція / 2 год.	2, 3, 5,12, 22				до модуля I
2	Ф. Франко й Е. Золя: порівняльна поетика 1. І. Франко про літературознавчі й естетичні принципи Е. Золя. 2. Своєрідність хронотопу у романах «Борислав сміється» та «Жерміналь» 3. Зовнішній/внутрішній сюжет у романах. 4. Функції ретроспекції у романах. 5. Засоби характеротворення	Практичне заняття/2 год	2, 28		Опрацювати історико-літературні і теоретичні джерела.		до модуля I
8	Тематичний рівень 1. Проблеми інтерпретації образної семантики. 2. Традиційні сюжети і образи. 3. Обсяг і глибина тематологічного зіставлення.	Самостійна робота/8	1,2, 14,18				до модуля I
2	Генетично-контактний підхід 1. Байронізм у європейських культурах. 2. А. Міцкевич і Україна. 3. Традиції вальтер-скоттівських романів	Практичне заняття/2 год	1,2, 22, 26				до модуля I

	в західноєвропейській і українській літературі						
8	Генетично-контактний підхід 1. Діахронія і синхронія. 2. Предмет дослідження і дослідницька методологія. 3. Зовнішні контакти. 4. Внутрішні зв'язки	Самостійна робота) / 8 год.	2,4,6,11,16,19				до модуля I
2	Генологічний рівень 1. Розвиток жанрової системи. 2. Жанрова дифузія 3. Теоретична й історична генологія.	Лекція 2 год	1,2,14,19				до модуля I
8	Рецепція у порівняльному літературознавстві 1. Теорії і принципи Ганса Роберта Яussa. 2. Вплив і рецепція. 3. Види комунікацій за І. Качуровським.	Самостійна робота /8	2,3–6				до модуля I
2	Генологія 1. Розвиток філософського, соціально-психологічного романів в українській і західноєвропейській літературі. 2. Жанрові дифузії у постмодерній літературі. 3. Епізодія драматичних творів. 4. Зовнішні і внутрішні жанротворчі чинники.	Практичне заняття 2 год	2,4,12,16,24		Опрацювати історико-літературні і теоретичні джерела.		до модуля I

2	Рівень стилів і напрямів 1. Класична теорія стилів. 2. Циклічні та лінійні концепції стилю. 3. Проблеми порівняльної типології стилів. Інтерпретація та реінтерпретація стилю.	Лекція (з елементами бесіди) / 2 год.	2,5		Опрацювати історико-літературні і теоретичні джерела.		до модуля I
2	Рівень стилів і напрямів 1. Український романтизм в європейському контексті. Бароко в українській і зарубіжній літературі.	Практичне заняття 2 год	2,3,6,18,22				до модуля I
8	Рівень стилів і напрямів 1. Поняття «стиль» у сучасному літературознавстві. Типологія стильового напрямку 1.	Самостійна робота 8 год	2,3				до модуля I
8	Імагологія 1. Предмет і завдання імагології. 2. Національний характер і національний образ світу. 3. Школи європейської імагології. 1. Імагологія в Україні. Образ України й українця у творах	Самостійна робота 8	2,15		Опрацювати історико-літературні і теоретичні джерела.		до модуля II

	<p>західноєвропейських письменників.</p> <p>2. Національні стереотипи в творах українських і зарубіжних письменників.</p> <p>4. Література подорожей.</p>						
4	<p>Імагологія</p> <p>2. Бінарні опозиції «Я» - «Інший», «Свій – Чужий».</p> <p>3. Індивідуальна і групова ідентичність (М. Бубер).</p> <p>4. Д. А. Пажо та Г. Дизеринк про відображення взаємних культурних уявлень народів в національних літературах.</p> <p>5. Ментальні феномени й архетипи.</p>	Самостійна робота/4	2,4,18,22,23, 25		Опрацювати історико-літературні і теоретичні джерела.		до модуля II
2	<p>Інтертекстуальність</p> <p>1. Концепція інтертекстуальності.</p> <p>2. Поняття «ризому».</p> <p>3. Форми між текстуальних відношень.</p> <p>4. Гіпертекст.</p> <p>5. Концепція Р. Барта.</p>	Лекція (з елементами бесіди) / 2 год.	1,2,14.17				до модуля II
2	<p>Інтертекстуальність</p> <p>1. Інтертекстуальність роману Дж. Фаулза «Жінка французького лейтенанта».</p> <p>2. Інтертекстуальність роману У. Еко «Ім'я троянди».</p> <p>3. Дослідити різні форми інтертекстуальності в сучасних українських романах (за вибором студента)</p>	Практичне заняття 2 год.	1,2,14.17				до модуля II

2	Постколоніальні студії 1. Специфіка постколоніальних студій. 2. «Орієнталізм» Саїда. 3. Праці М. Павлишина, П. Іванишина, присвячені постколоніальним проблемам у літературі. 4.	Лекція (з елементами бесіди) / 2 год.	5,21				до модуля II
4	Переклад 1. Форми і різновиди перекладу. 2. Українська перекладацька школа.	Самостійна робота/4	1,2,15		Опрацювати історико-літературні і теоретичні джерела.		до модуля II
2	Міждисциплінарні підходи 1. Культурологія і культурні студії. 2. Масове мистецтво і постмодерн 3. Мультикультуралізм.	Самостійна робота/2 год	2,24,26	12, 17, 63	Опрацювати історико-літературні і теоретичні джерела.		до модуля II
6	Постколоніальні студії. 1. Постмодерний постколоніалізм. 2. Аналіз роману С. Процюка «Інфекція»	Самостійна робота 6	1,3,17		Опрацювати історико-літературні і теоретичні джерела.		до модуля II

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Загальна система оцінювання курсу	За семестр з освітнього компонента проводяться два періодичні контролі (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як
--	---

	<p>середньозважена оцінок ($X_{\text{ср}}$) за діяльність здобувача на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{\text{ср}}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $\text{ПК} = (X_{\text{ср}}) \cdot 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{\text{ср}} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $\text{ПК} = 4.1 \cdot 20 / 5 = 4.1 \cdot 4 = 16.4 \approx 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) здобувачем отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $\text{КТ} = \text{ПК} + \text{ПКР} = 16 + 30 = 46$ (балів).</p> <p>Здобувач має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.</p> <p>Підсумковим контролем є залік, який виставляється за підсумком балів, набраних під час двох періодичних контролів.</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>«5» – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв’язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«4» – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов’язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв’язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» – здобувач у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення</p>

	<p>суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>«2» – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу, узагальнення, висновки.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Проблемне навчання, проектні технології, інтерактивна лекція, лекція-візуалізація, семінар-дискусія
Поточний, індивідуальні завдання, тести, модулі до двох періодичних контролів, підсумковий контроль

11. Рекомендована література

1. Бакула Б. Кілька міркувань на тему інтегральної компаративістики // Слово і час. 2002. № 3. С. 50–58.
- 2.. Будний В, Ільницький М. Порівняльне літературознавство: підруч. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 430 с.
2. Гадамер Г. Г. Герменевтика і поетика [Пер. з нім.] К. : Юніаерс, 2001. 280 с. (Філософська думка).
- Гром'як Р. Т. Літературна рецепція в компаративістичних студіях / Р. Т. Гром'як // Слово і час. 2002. № 2. С. 26–30.
3. Грицик Л. Українська компаративістика XIX – початку XX ст.: напрями, методика досліджень. Кілька вступних міркувань // Літературознавча компаративістика. Навч. посібник / За ред. Р. Гром'яка. Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТДПУ, 2002. С. 29-33.
4. Грицик Л.В. Українська компаративістика: концептуальні проєкції. Донецьк: Юго-Восток, 2010. 299 с
5. Захід – Схід: основні тенденції розвитку сучасного порівняльного літературознавства: антологія / Науковий проєкт, загальна редакція Л. Грицик. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2012. 376 с.
6. Денисова Т. Н. Наука «компаративістика» в сучасному потрактуванні / Літературна компаративістика. Вип. I. К. : ПЦ «Фоліант», 2005. С. 10–26.
7. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / [за ред. А. Волкова та ін.]. Чернівці : Золоті литаври, 2001. 636 с.
8. Літературознавча компаративістика : [навч. посібн. / ред. Р. Т. Гром'як, упорядкув. : Р. Т. Гром'як, І. В. Папуша]. Тернопіль : ТДПУ, 2002. 334 с
9. Саїд Е. Орієнталізм / Е. Саїд. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 511 с.
10. Поліщук Я.О. Література як геокультурний проєкт : [моногр.] / Я.О. Поліщук. К. : Академвидав, 2008. 304 с.
11. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми: статті та есеї. К. : Грані-Т, 2013. 548 с. (Серія «De profundis»).
12. Іванишин П.В. Національно-екзистенціальна інтерпретація (основні теоретичні та прагматичні аспекти) : [моногр.]. Дрогобич : Видавнича

фірма «Відродження», 2005. 308 с.

14. Сінченко О., М. Гавриловська http://forlan.org.ua/doc/depositary/Парадигма_сучасної_вітчизняної_історіографії/Постколоніальні_дослідження_-_Український_вимір.pdf С. 109–113

15. Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика / Дмитро Наливайко. К. : Києво-Могилянська академія, 2006. 347 с.

16. . Проблеми теорії ментальності / М. В. Попович, І. В. Кисляковська, Н. Б. Вяткіна та ін. К. : Наук. думка, 2006. 403 с.

17. Черниш А. особливості жанрової дифузії в постмодерному тексті. <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/9335/1/28.pdf>

18. Мажара Н. Дифузія жанрів як ознака генологічної моделі мемуаристики <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/3/24.pdf>

19. Левченк О. Жанровторчі процеси ХХ–ХХІ століття <http://eprints.zu.edu.ua/17981/1/Левченко.pdf>

20. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства. Львів: ПАІС, 2005. 368с.

21. Пажо Д.А. Сфери імагології <https://www.myslenedrevo.com.ua/uk/Sci/Culturology/Smyslorozshyr/Obrazotvorchist/SferyImagologiji.html>

22. Левицька О. <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/18439/20-Levitska.pdf?sequence=1>

23. Сінченко О. Постколоніальні дослідження: український вимір http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5960/2/O_Sinchenko_LPMIT_3_GL.pdf

24. Троян С.Орієнталізм і постколоніальний дискурс у контексті «Постмодерністського виклику»

file:///C:/Users/Администратор/Downloads/Mzu_2015_24_22.pdf

25. Гундорова Т. Пост-орієнталізм, іміграційний романс і нові можливості постколоніальних студій у Східній Європі

<http://www.historians.in.ua/index.php/en/dyskusiya/1064->

<http://uamoderna.com/md/hundorova-postkolonial-novel-generational-trauma>

27. Євтушенко С. Постколоніальний дискурс на пострадянському просторі Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. № 36, Київ, 2017

28. Огульчанська О.А. ПОЕТИКАЛЬНІ ВЕКТОРИ РОМАНІВ ЕМІЛЯ ЗОЛЯ «ЖЕРМІНАЛЬ» І ІВАНА ФРАНКА «БОРИСЛАВ СМІЄТЬСЯ»// Українські студії в європейському контексті. №3, 2021. С. 142–145.